

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Раичевић Радован Јелена
Датум и место рођења	10.02.1984. у Прокупљу

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Финансијски менаџмент
Звање	Дипломирани економиста
Година уписа	2003/2004
Година завршетка	2009
Просечна оцена	8,77

Магистарске студије, магистарске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Рачуноводство, ревизија и финансијско управљање
Звање	Магистар економиста
Година уписа	2011/2012
Година завршетка	2014
Просечна оцена	8,33
Научна област	Економија
Наслов завршног рада	Рачуноводствене политике у функцији процене квалитета финансијских извештаја

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Економија, Макроекономија
Година уписа	2015/2016
Остварен број ЕСПБ бодова	
Просечна оцена	9,27

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	Рачуноводствене политике у функцији креирања финансијског положаја и успешности пословања предузећа
Име и презиме ментора, звање	Тадија Ђукић, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	8/18-01-003/17-024, 25.05.2017.

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	301 (272 нумерисаних)
Број поглавља	5
Број слика (шема, графикона)	18
Број табела	86
Број прилога	4

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Raičević, J. (2021). Accounting policies in the function of quality assessment of financial statements. <i>Economic themes</i>. 59 (3) Rad prihvaćen za publikovanje.</p> <p>Finansijski izveštaji predstavljaju sredstvo putem koga se relevantne informacije o preduzeću prenose do njihovih korisnika. Na osnovu informacija prezentovanih u finansijskim izveštajima, tj. informacija o finansijskom položaju i uspešnosti preduzeća, generisanim tokovima gotovine i kapitalu, korisnici donose poslovne odluke. Kao osnova za oblikovanje kvalitetnih finansijskih izveštaja služe specifične računovodstvene politike. Menadžment je odgovoran za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja pa on i vrši odabir računovodstvenih politika. Iako, naizgled jednostavno, pitanje izbora računovodstvenih politika može biti izuzetno delikatno i složeno. Osim menadžmenta, postoji još zainteresovanih strana ili stejkholdera kojih se ovo pitanje može ticati. Shodno tome javljaju se složeni odnosi koji utiču na odabir računovodstvenih politika, pa samim tim i na kvalitet finansijskih izveštaja.</p>	M 51
2	<p>Simić (Raičević), J., Ivanović, V., Brzaković, M., & Madžgalj, J. (2015). Accounting evidence of procurement and selling goods with value added tax in trading companies in Serbia. <i>Management & Education/Upravljenje i Obrazovanje</i>, 11 (1), 5-11.</p> <p>U trgovinskim preduzećima, nabavka predstavlja početnu fazu razmene, kupo vinu proizvoda koji uglavnom služe za dalju prodaju. Prodaja se realizuje po prodajnoj ceni koja se sastoji od nabavne cene, razlike u ceni (dodate vrednosti) koja predstavlja prihod i obračunatog poreza na dodatnu vrednost. U radu je prikazan knjigovodstveni postupak knjiženja nabavke na osnovu predhodno formirane kalkulacije i postupak knjiženja prodaje robe. Cilj rada je da se na osnovu nabavke i prodaje određene robe obračuna porez na dodatnu vrednost koji treba platiti ili ne platiti poreskoj upravi, na osnovu nabavke i prodaje određene robe.</p>	M 33
3	<p>Simić Raičević, J., & Ivanović, V. (2015). Financial reporting in a function of quantitative accounting information. <i>Management & Education/Upravljenje i Obrazovanje</i>, 11(1), 12-17.</p> <p>Uloga i značaj finansijskog izveštavanja prikazana je u radu kao proces pružanja kvantitativnih (računovodstvenih) informacija o kompaniji i njihovoj komunikaciji sa zainteresovanim korisnicima, odnosno donosiocima odluka. Obezbeđenje visokog kvaliteta finansijskih izveštaja, pored poštovanja profesionalne i zakonske regulative, podrazumeva i poštovanje etičkih normi, odnosno etičko ponašanje kreatora finansijskih izveštaja u smislu pružanja relevantnih informacija i unutrašnjim i spoljnim korisnicima radi donošenja odgovarajućih poslovnih odluka. Na osnovu finansijskih izveštaja donosioci odluka imaju mogućnost da analiziraju postignute rezultate i da predvide buduće rezultate, kao i da ih uporede sa drugim kompanijama, planiraju i primenom ovih metoda donesu zaključak o uspehu kompanije u narednim periodima, pa je veoma važno da informacije koje dolaze iz finansijskih izveštaja budu korisne za proces donošenja odluka.</p>	M 33
4	<p>Ivanović, V., Gašić, M., & Simić, J. (2015). Mobilna aplikacija „onlajn rezervacija“ kao rešenje da se pristupi mobilnoj trgovini u turizmu. <i>Ekonomski pogledi</i>, 17(1), 157-170</p> <p>Turizam je dinamična privredna delatnost koja zahteva stalne inovacije. Kao jedan vid inovacija u turizmu, su svakako savremene informaciono-komunikacione tehnologije. U ovom radu pažnja je usmerena na mobilnu trgovinu u turizmu, ulogu i značaj WAP-a kao aplikacionog protokola i mobilnu aplikaciju onlajn rezervacija. Rad prikazuje razvoj i implementaciju mobilne aplikacije onlajn rezervacija preko koje kompanija čija je delatnost turizam može da pristupi mobilnoj trgovini u cilju poboljšanja svojih usluga, zadovoljenja potreba korisnika mobilnih uređaja treće generacije (turista), postizanje bolje pozicije na tržištu, smanjenja troškova, povećanja prometa (prodaje), a sve to u cilju povećanja profita i veće dobiti.</p>	M 52
5	<p>Ивановић, В., Гашић, М., Симић, Ј., (2016). Primena savremenih informaciono-komunikacionih tehnologija u turizmu, <i>Anali ekonomskog fakulteta u Subotici</i>, 35, 145-156</p> <p>Turizam je jedna od najvećih industrija u svetu koja se zasniva na informacijama, a savremene informaciono-komunikacione tehnologije i Internet su u osnovi jedan od najefikasnijih načina da se razmene bilo kakve informacije. Savremene informaciono-komunikacione tehnologije su doprinele značajnim inovacijama u turizmu, koje utiču na digitalizaciju i modernizaciju cele turističke industrije i infrastrukture i vrlo često se označavaju kao elektronski turizam. Cilj rada je da pokaže da su savremene informaciono-komunikacione tehnologije postale potpora mnogim kritičnim funkcijama u turizmu i da pružaju turističkoj industriji inovativne i korisne alate, kojima kompanije čija je delatnost turizam mogu da povećaju svoje prisustvo na globalnom turističkom tržištu.</p>	M 51

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.	ДА
--	-----------

Кандидаткиња Јелена Раичевић испуњава све услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Економског факултета у Нишу. У складу са Стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета у поступку уписа, организовања и завршетка докторских академских студија и израде и одбране завршног рада – докторске дисертације, Економског факултета у Нишу, кандидаткиња је извршила све предиспитне и испитне обавезе на докторским академским студијама, презентovala резултате истраживања у вези са пријавом теме докторске дисертације на два докторантска колоквијума и пријавила тему докторске дисертације за коју је добила сагласност од стране Економског факултета у Нишу и Универзитета у Нишу (*Одлука НСВ број 8/18-01-003/17-024, 25.05.2017. године*).

Кандидаткиња је у складу са Правилником о поступку давања сагласности на одлуку о усвајању теме докторске

дисертације и на одлуку о усвајању извештаја о урађеној докторској дисертацији Факултету предала Захтев за одређивање Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације, као и одговарајући број примерака урађене докторске дисертације. Комисија је утврдила да кандидаткиња испуњава услове дефинисане Правилником о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације Универзитета у Нишу. Кандидаткиња Јелена Раичевић је објавила пет научних радова. Приложила је доказ да је првопотписани аутор научног рада у часопису *Економске теме* који издаје Економски факултет у Нишу за који је добила потврду о позитивној рецензији и прихватању за објављивање (Потврда број 09-29 од 05.3.2021. године).

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (*го 500 речи*)

Докторску дисертацију, поред увода, закључка и литературе чине пет повезаних делова.

У првом делу, који носи назив „*Суштина и обележја савременој финансијској извештавања*“, указано је на процес финансијског извештавања и његов значај за пословне ентитете, путем кога они комуницирају са окружењем. Квалитетан систем финансијског извештавања има вишеструке користи, које се огледају кроз привлачење инвеститора, већу конкурентност датог ентитета на глобалном тржишту капитала што доводи и до веће ефикасности и ефективности самих националних привреда. Исто тако, финансијско извештавање представља и информативну основу за доношење адекватних пословних одлука бројних заинтересованих корисника. Ову своју улогу финансијско извештавање испуњава преко сета основних финансијских извештаја, путем којих корисници добијају потребне информације на основу којих могу донети адекватне управљачке одлуке. Значај и врсте финансијских извештаја, начела за припрему и презентацију истих, такође су обрађена у овом поглављу.

Рачуноводствена регулатива као полазна основа за обликовање рачуноводствених политика, обрађена је у другом делу. Обрађена је национална и међународна рачуноводствена регулатива, кроз анализу закона, директива, начела и стандарда рачуноводствене професије. Одговарајућа регулатива у области рачуноводства омогућава заштиту интереса поверилаца, власника капитала и стејхолдера, нормално функционисање берзи и тржишта капитала, спречава настанак драматичних догађаја у економији и слично. Регулација финансијског извештавања на глобалном нивоу нарочито је добила на значају након финансијских скандала који су потресли глобално тржиште капитала и нарушили поверење инвеститора широм света.

Трећи део носи назив „*Основне карактеристике рачуноводствених полица*“, који се углавном бави теоријским знањима неопходним за одабир и примену рачуноводствених политика. Рачуноводственом политиком се одређује начин признавања, процењивања и вредновања последица одређених пословних догађаја, а у складу са дугорочним циљевима политике финансијског извештавања. Рачуноводствене политике представљају кључно средство уз помоћ којег менаџмент обликује рачуноводствене информације. Информације се даље преносе корисницима са циљем да донесу позитивне одлуке везане за предузеће. МРС 8 – Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке, такође је обрађен у овом поглављу, кроз избор и примену рачуноводствених политика, као и њихову промену.

Наредни део „*Рачуноводствене полица у пракси корпоративног управљања и њихов утицај на финансијски и приносни положај предузећа*“ бави се практичном применом рачуноводствених политика на примерима домаћих предузећа. Законском и професионалном регулативом предузећу је дата могућност избора између основног и алтернативних поступака за приказивање и процену појединих позиција у финансијским извештајима. На основу законске и професионалне регулативе у Правилнику о рачуноводству и рачуноводственим политикама треба прецизно дефинисати све процедуре које ће се доследно примењивати приликом вођења пословних књига, признавања и процењивања позиција биланса стања и биланса успеха. Утврђивање начина признавања, накнадних улагања, метода амортизације, корисног века употребе, процењивање некретнина, постројења и опреме, утврђивање начина процењивања као и утврђивања набавне цене, односно цене коштања залиха, утврђивање рокова за отписивање потраживања, процена дугорочних резервисања, процењивања материјално значајних грешака из претходног периода, само су нека од питања која се односе на формулисање одговарајућих рачуноводствених политика и подручја њиховог деловања

Пети део садржи анализу истраживања које је обављено путем упитника, а односи се на примењене рачуноводствене политике код домаћих привредних субјеката. На основу истраживања дошло се до закључка које начине процењивања, признавања и вредновања углавном користе предузећа у Републици Србији. Исто тако, на основу дате анализе утврђен је утицај изабране рачуноводствене политике на финансијски и приносни положај предузећа.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (*го 200 речи*)

Циљ докторске дисертације под називом „*Рачуноводствене политике у функцији креирања финансијског положаја и успешности пословања предузећа*“, је да укаже на значај избора рачуноводствених политика и њихов утицај на квалитет и садржину финансијских извештаја. Приликом доношења одлуке о избору и примени рачуноводствених политика, менаџмент предузећа мора узети у обзир не само циљеве предузећа већ и циљеве корисника финансијских извештаја. Одабраном рачуноводственом политиком, утиче се на третман појединих билансних позиција, што се одражава на перформансе исказане у финансијским извештајима. Представљене су основне карактеристике одређених рачуноводствених политика признавања и вредновања, као и примери истих.

Као основа за обликовање квалитетних финансијских извештаја служе специфичне рачуноводствене политике.

Иако, на изглед једноставно, питање избора рачуноводствених политика може бити изузетно деликатно и сложено. Осим менаџмента, постоји још заинтересованих страна или стејкхолдера којих се ово питање може тицати. Сходно томе јављају се сложени односи који утичу на одабир рачуноводствених политика, па самим тим и на квалитет финансијских извештаја.

Спроведено је емпиријско истраживање о примени рачуноводствених политика у предузећима у нашој земљи. Анализа упућује на закључак да су предузећа у нашој земљи окренута конзервативном (опрезном) финансијском извештавању.

Препоруке и закључци кандидаткиње показали су да су реализовани формулисани циљеви и постигнути очекивани резултати докторске дисертације.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (go 200 речи)

Допринос докторске дисертације огледа се у јачању свести о значају избора и примене рачуноводствених политика и њиховом утицају на финансијско извештавање конкретног извештајног ентитета. Обзиром да је основни циљ финансијског извештавања обезбеђивање квалитетних информација крајњим корисницима, питање начина признавања, процењивања и вредновања одређених пословних догађаја нарочито добија на значају. У том погледу, садржај докторске дисертације указује на њен потенцијал да допринесе потпуном сагледавању значаја избора рачуноводствених политика и њихов утицај на квалитет самих финансијских извештаја, у циљу унапређења процеса финансијског извештавања. Њиховим избором утиче се на третман билансних позиција што се у крајњој инстанци одражава на перформансе конкретних предузећа. Менаџмент предузећа доноси одлуку о начину процењивања материјално значајних билансних позиција, па је зато велика одговорност менаџмента предузећа у погледу избора рачуноводствених политика, јер се тако утиче на садржај финансијских извештаја, за које су нарочито заинтересовани стејкхолдери предузећа. Од њиховог избора зависи како ће неко предузеће бити приказано у јавности, а тиме и на намере и поступање стејкхолдера.

Поред теоријског разматрања целокупног процеса избора и примене различитих рачуноводствених политика, допринос ове докторске дисертације се огледа и у емпиријском истраживању о примењеним рачуноводственим политикама. Сходно томе, истраживан је утицај примене различитих рачуноводствених политика на финансијски и приносни положај предузећа у Републици Србији.

Оцена самосталности научног рада кандидата (go 100 речи)

Комисија оцењује да је кандидаткиња Јелена Раичевић у свим фазама израде докторске дисертације показала истраживачку зрелост и самосталност у научном раду. Уз уважавање сугестија чланова Комисије кандидаткиња је дефинисала предмет и циљеве истраживања и у складу са тим дефинисала структуру докторске дисертације. На основу анализе релевантне литературе дата је теоријска основа предмета истраживања. Реализовано емпиријско истраживање утемељено на таквој основи омогућило је да се тестирају дефинисане хипотезе и анализирају добијени резултати. Резултати теоријске и емпиријске анализе у докторској дисертацији су показали да је кандидаткиња дала закључке и препоруке који су од значаја за теорију и пословну праксу.

ЗАКЉУЧАК (go 100 речи)

Комисија констатује да су резултати истраживања, научни допринос и самосталност научног рада кандидаткиње задовољавајући и сагласни са одредбама Закона, Статута Универзитета у Нишу и Статута Економског факултета у Нишу којима су прецизно дефинисани услови за позитивну оцену докторске дисертације. Сходно томе, Комисија позитивно оцењује докторску дисертацију кандидаткиње Јелене Раичевић под називом „*Рачуноводствене њолишке у функцији креирања финансијског њоложаја и усљешносћи њословања њредузећа*“ и предлаже Наставно-научном већу Економског факултета у Нишу да прихвати Извештај о оцени докторске дисертације и одобри њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовању Комисије НСВ број 8/18-01-004/21-020

Датум именовања Комисије 15.04.2021.

Р. бр.	Име и презиме, звање	Потпис	
1.	Др Дејан Спасић, редовни професор	председник	
	Економске науке		Економски факултет у Нишу
	(Научна област)		(Установа у којој је запослен)
2.	Др Тадија Ђукић, редовни професор	ментор, члан	
	Економске науке		Економски факултет у Нишу
	(Научна област)		(Установа у којој је запослен)
3.	Др Војислав Секерез, ванредни професор	члан	
	Економске науке		Економски факултет у Београду
	(Научна област)		(Установа у којој је запослен)

Датум и место:
31.8.2021. Ниш